

2023-03-07

Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Åsa Mattsson
Johan Börjesson

HSN/240/2023

Uppföljning av arbete mot våld i nära relationer

Ärendebeskrivning

I Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan för 2022 sattes målet att alla patienter, oavsett kön eller könsidentitet, som uppsöker hälso- och sjukvården med symptom/diagnoser där det enligt forskning finns dokumenterade samband med våldsutsatthet ska tillfrågas om de är utsatta för våld. Enligt fastställd rutin ska särskilt fokus ges till frågan för patienter som besöker verksamheter inom område kvinna, folktandvården, akutmottagningen, barn- ungdoms- och vuxenpsykiatri samt till långtidssjukskrivna patienter och gravida patienter inom mödrahälsovården.

Sedan 2016 har statistik följts över antalet patienter som fått frågan om våld och där det dokumenterats på ett patientsäkert sätt i våldsmallen i journalen. Under 2021 var det 2318 patienter som hade en notering i journalen, 2022 var det 2497. Ökningen var alltså marginell mellan föregående år. Under 2023 ses däremot en ökning på över 100% jämfört med samma period föregående år. Systemet som använts för att följa frågan om våldsutsatthet har hitintills inte fullt ut stött framtagandet av andel patienter på ett tillförlitligt sätt, måluppfyllelse utifrån nämndens målvärde kan därmed inte redovisas.

När det gäller andel sjukskrivna, längre än 30 dagar, som fått frågor om våldsutsatthet låg nivån på 3–4 % under de tre första kvartalen 2022 för att sista kvartalet stiga till 8,6 %. Hittills i år ser ökningen ut att hålla i sig.

Det har kommit signaler från verksamheterna om att 2022 års målsättning att samtliga patienter (100%) ska tillfrågas om våld snarast uppfattats som problematiskt då man inte upplever det som rimligt eller möjligt att nå. I dialog med hälso- och sjukvårdsledningen har målet därför justerats till 20 % för 2023 samt tydligare fördelats ut på verksamhetsnivå. Detta har inledningsvis gett en god effekt, framförallt när det gäller Akutområdet. Där har man från och med årsskiftet påbörjat ett förändringsarbete för att implementera rutinen att samtliga patienter som söker på akuten ska tillfrågas om våldsutsatthet. Man har i utgångsläget valt att ställa frågor om våld till personer som anländer till akuten med ambulans. Under

januari fick 177 personer frågor om våld och en riktig dokumentation kring detta. Under februari har man ökat antalet som tillfrågas. Andelen som fått frågor ligger på drygt 10 % efter en dryg månads arbete med detta och man är helt inriktade på att nå 20% innan året är slut. Det har varit möjligt att med hjälp av systemet Cosmic Insights få fram siffror på andel patienter, arbete kommer nu utvecklas för att öka förståelsen och kunskaperna kring funktionen för att få spridning till övriga områden.

Sammantaget kan ett ökat engagemang och medvetenhet för frågorna konstateras utifrån att ansvaret tydligare har fördelats ut på verksamheterna inför 2023.

Arbete för att kvalitetssäkra hälso- och sjukvårdens arbete med att upptäcka och hjälpa våldsutsatta personer

Utbildningsstöd finns att tillgå för alla verksamheter både i form av digitala utbildningar som finns tillgängliga i Kompetensportalen, samt i form av skraddarsytt verksamhetsanpassat stöd från sakkunniga inom området. Under hösten 2022 och under vintern och våren 2023 upplevs efterfrågan på stöd i till exempel utbildnings- och metodfrågor vara högre än tidigare.

Vårdprogram, rutiner och riktlinjer hålls regelbundet uppdaterade. I och med lagen om Barnfridsbrott och uppdatering av Socialstyrelsens författningssamling HSLF-FS 2022:39 (socialstyrelsen.se) som trädde i kraft 1/11 2022 har regionens övergripande dokument "Att ställa frågan om våld och hantera svaret" uppdaterats. Information om nya författningssamlingen har gått ut till hälso- och sjukvårdsledningen samt till verksamheterna.

Regionen deltar fortsatt i myndighetssamverkan på flera nivåer, enligt länsövergripande överenskommelser i samverkan med bland annat Länsstyrelse, Polismyndigheten och kommuner. Regionledningen har tagit beslut om Region Jämtland Härjedalens fortsatta medverkan i operation Norrsken, operativ myndighetssamverkan för våldsutsatta vuxna. Detta föredrogs i HSN i januari (HSN/2630/2020).

Vecka 47 anordnades återigen en uppmärksamhetsvecka kring våld och barn som far illa. Under veckan spreds information och kampanjer på regionens sociala medier. En föreläsning kring Hbtqi-personer och våld med särskilt fokus på bemötandefrågor anordnades. Regionen var också delaktiga i samverkan med Bio Regina, Länsstyrelsen, Östersunds kommun, Svenska kyrkan, Gaaltije och Sametinget i ordnandet av tre extra visningar av filmen "Tystnaden i Sapmi". En dokumentärfilm om sexuella övergrepp inom samiska befolkningsgrupper.

Statsbidrag för arbetet mot våld i nära relationer

Region Jämtland Härjedalen har sedan flera år erhållit riktade statsbidrag utifrån den nationella strategin för mäns våld mot kvinnor. Medlen finansierar två samordnarfunktioner för våld i nära relationer som finns placerade på Folkhälsoenheten med uppdrag att stödja Hälso- och sjukvårdens verksamheter enligt arbetet som redovisats i den här uppföljningen. Därtill har dessa medel möjliggjort nämnda utbildnings- och informationsinsatser samt att två personer från akuten och två personer från psykiatrin deltagit på utbildning i våld i nära relationer på Nationellt centrum för kvinnofrid. Det är ännu oklart om medel fortsättningsvis kommer fördelas från och med 2023.

Regiondirektörens förslag

Uppföljning av arbete med våld i nära relationer godkänns.

I tjänsten

Anders Byström

Tf. Regiondirektör

Johan Palm

Chef hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Chef folkhälsoenheten, chef hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen